

Til
Folketingets Transportudvalg

Den 30. maj 2021

Det vil være økonomisk helt uansvarligt at vedtage lov om anlæg af Lynetteholm (L 220) før den igangværende afklaring af den fremtidige placering af renseanlæg i hovedstadsområdet er afsluttet.

Spørgsmålet om og hvornår renseanlægget Lynetten eventuelt flyttes, har nemlig helt afgørende betydning for hvad det er for et anlægsprojekt Folketinget vedtager.

Hvis renseanlægget Lynetten *ikke* flyttet, vil byudviklingsmuligheder både på Refshaleøen og på Lynetteholmen være meget begrænsede, det viser denne gennemgang af sagen – og da det er salget af byggeretter der skal finansiere en havnetunnel og en metrobetjening af de nye byudviklingsområder jf. Principaftale om anlæg af Lynetteholmen, kan det ende med, at Lynetteholmen kun bliver et kystlandskab til 400 millioner kr., hvor der går nogle får - og det er ikke meningsfuldt.

De 15 hovedstadskommuner der ejer rensefællesskabet BIOFOS, er i gang med at afklare renseanlægget Lynettens fremtid. God lovkvalitet må som et minimum handle om, at Folketinget ved hvad det er man vedtager. Etableringen af et jorddeponi på næsten 3 km² i Øresund, der skal være en mindre del af stormflodssikringen af Københavns Havn - er *ingen* 'brændende politisk platform' der sagligt kan begrunde en hastevedtagelse af L 220.

Renseanlægget Lynettens fremtid er helt centralt i Lynetteholm-projektet

Refshaleøens anvendelse er dels reguleret af lokalplan nr. 189¹, dels af lokalplan nr. 209 med tillæg nr. 1², vedtaget den 26. november 2015. Lokalplan nr. 209 gør opmærksom på, at det er;

»nødvendigt at tage hensyn til de eksisterende virksomheder i og uden for lokalplanområdet, herunder renseanlægget Lynetten, der påfører området lugtgener og begrænser brugen af området til følsom anvendelse, som fx boliger.... Miljøstyrelsens lugtvejledning anfører 5-10 lugtenheder (LE) som gældende grænseværdier i boligområder. Det betyder, at der kun kan etableres boliger på husbåde og i tilknytning til erhverv i områder, hvor lugtbelastningen er maksimalt 10 LE.«

Forureningsundersøgelser af den grund hvor B&W-skibsværftet var placeret fra 1872-1996 har registreret forekomster af koncentrationer af bl.a.: Bly 200 - 3700 mg/kg, kobber 1400 mg/kg, kulbrinter 2000 mg/kg, PAH'er 100 mg/kg. Hvilket overskrider de gældende grænseværdier³.

Der er primært to grunde til at det pensionkasse-ejede Refshaleøens Ejendomselskab A/S kun i meget begrænset omfang har fået mulighed for at bygge boliger på den ½ million kvadratmeter,

1 Lokalplan nr. 189

https://dokument.plandata.dk/20_1072531_APPROVED_1202814323637.pdf

2 Lokalplan nr. 209 med tillæg nr. 1

https://dokument.plandata.dk/20_2907011_1449583015274.pdf

3 Grænseværdier for jord

<https://mst.dk/affald-jord/jordforurening/forurenede-og-muligt-forurenede-grunde/graensevaerdier/>

som de ejer på Refshaleøen - og det er placeringen af renseanlægget Lynetten og de dårlige trafikale adgangsforhold.

Derfor fastholdes Refshaleøen også i Københavns Kommuneplan 2019⁴ som et perspektivområde i rækkefølgeplanen for byens udvikling. Det betyder, at en byudvikling tidligst kan finde sted *efter* 2031, afhængig af om der i forbindelse med Lynetteholmen-projektet etableres ny infrastruktur (Østlig Ringvej⁵), der så skal finansieres af den forventede byudvikling.

I besvarelsen af spørgsmål 20⁶, den 28. maj 2021, skriver Transportministeren:

»En flytning af renseanlægget Lynetten er ikke en nødvendig forudsætning eller konsekvens hverken i forhold til etableringen af Lynetteholm *eller en eventuel senere byudvikling*. Det er alene op til ejerne af BIOFOS A/S at bestemme, om renseanlægget skal blive liggende eller flytte.«

Som det fremgår af de vedtagne lokalplaner og den gældende miljølovgivning, har det *meget stor* betydning for en eventuel byudvikling på Refshaleøen om renseanlægget Lynetten flyttes.

Dertil kommer - som det fremgår af Ernst & Young's finansieringsanalyse⁷ - så udgør Refshaleøen en ganske betydelig del af byudviklingspotentialet i Lynetteholm-projektet, omkring 1.610.000 etagemeter ved en bebyggelsesprocent på 150, svarende til 36% af det samlede byudviklingspotentiale på Lynetteholmen (2.850.000 etagemeter) og Refshaleøen.

Dertil kommer, at det også vil få stor betydning for byudviklingen på selve Lynetteholmen, hvis renseanlægget *ikke* flyttes, da der må gælde de samme begrænsninger og afstandskrav for byggeri på opfyldet tæt på renseanlægget Lynetten på Lynetteholmen, som der i dag gælder på Refshaleøen.

Billedtekst: Renseanlægget Lynetten er placeret helt centralt i Lynetteholmen-projektet. Det inddæmmede område syd for renseanlægget planlægges i lov om anlæg af Lynetteholm (L 220) anvendt til deponi for forurenede havneslam (Gytje), opgravet indenfor Lynetteholmens perimenter. Hvilket også må forventes at skabe lugtgener, når der sker en forrådnelse af det organiske materiale.

4 Københavns Kommuneplan 2019

<https://www.kk.dk/sites/default/files/edoc/Attachments/23027546-32012248-1.pdf>

5 Forundersøgelse af en Østlig Ringvej omkring København

<https://www.vejdirektoratet.dk/projekt/oestlig-ringvej>

6 Besvarelse af spørgsmål 20, TRU 2020-21, L 220

<https://www.ft.dk/samling/20201/lovforslag/l220/spm/20/svar/1788147/2404702/index.htm>

7 EY-analysen vedr. Finansiering og Organisering af Lynetteholm

https://www.kk.dk/sites/default/files/finansiering_og_organisering_af_lynetteholm.pdf

Den fremtidige placering af renseanlæg i hovedstadsområdet

Rensningsfælleskabet BIOFOS A/S, der ejes af 15 kommuner, har igangsat en analyse af den fremtidige placering af renseanlæg i hovedstadsområdet⁸.

Analysen undersøger 5 scenarier::

1. De nuværende renseanlæg forbliver på de tre nuværende lokaliteter
2. Renseanlæg Lynetten flyttes til enten Prøvestenen eller
3. sammenlægges med det nuværende Renseanlæg Avedøre
4. De nuværende renseanlæg flyttes og samles i et nyt renseanlæg på Holmene
5. De nuværende renseanlæg flyttes og samles i et nyt renseanlæg på Prøvestenen

Det fremgår af beslutningsreferatet fra BIOFOS bestyrelsesmøde den 4. december 2020⁹

6. Status på analyse af fremtidig placering af renseanlæg i hovedstadsområdet

Bestyrelsen tog analysen med konklusionen og anbefalingen til orientering og tiltrådte, at den samlede analyse med dens konklusion og anbefaling samt forslag til nyt kommissorium forelægges til orientering og drøftelse på møder med kommunaldirektører og borgmestre henholdsvis 11. og 18. december 2020.

Men det fremgår også af BIOFOS hørings svar¹⁰ til lov om anlæg af Lynetteholm, at:

1.1. Uvished om Lynettens fremtidige placering samt øvrige nabo-projekter

Af flere årsager kan den i miljøkonsekvensrapporten beskrevne sikring og forlængelse af BIOFOS' udløbsledning fra Renseanlæg Lynetten (U1) være en tabt investering, og det bør derfor både ud fra en samfundsøkonomisk vurdering og hensynet til spildevandskunderne i hovedstadsområdet nøje overvejes om og i givet fald, hvornår arbejderne skal udføres.

Først og fremmest er det *ikke* besluttet, at Renseanlæg Lynetten skal flytte til en ny lokalitet. BIOFOS har i 2020 gennemført en bredt forankret proces om en analyse af fremtidig placering af renseanlæggene i hovedstadsområdet. Fem scenarier har indgået i analysen, og fire af scenarierne indebærer en flytning af Renseanlæg Lynetten. Analysens resultater mv. er endnu ikke behandlet af vores ejerkommuner. Vi forventer, at analysens resultater mv. offentliggøres som led i forslag om gennemførelse af afklaringsprojekter, der skal behandles og godkendes af BIOFOS' ejerkommuner. Hvis Renseanlæg Lynetten flytter, giver det ikke mening at investere i omfattende ledningsarbejder på ledninger for derefter at nedlægge dem. Investeringen vil da være tabt.

Dernæst er der hensynet til den igangværende planlægning af Østlig Ringvej og metrobetjening af Lynetteholm. For begge projekter gælder det, at der er flere linjeføringer under overvejelse, og samtlige linjer krydser vores udløbsledning. Dette taler for at vente med arbejdet på udløbsledningen, til der er taget beslutning om linjeføringen af metro og Østlig Ringvej, så projekterne kan koordineres, og en investering ikke bliver større end højst nødvendigt, eller investeringen ikke er tabt helt eller delvist.

⁸ Hvor skal fremtidens renseanlæg i hovedstadsområdet placeres?

<https://biofos.dk/om-os/fremtidens-renseanlaeg/>

⁹ Beslutningsreferat, Bestyrelsesmøde den 4. december 2020

<https://biofos.dk/wwwroot/media/1504/beslutningsreferat-fra-bestyrelsesmoede-4-dec-2020.pdf>

¹⁰ Hørings svar vedr. forslag til lov om anlæg af Lynetteholm

<https://biofos.dk/wwwroot/media/1530/04-redegoerelse-fra-direktionen-om-selskabets-overordnede-virksomhed-inkl-bilag.pdf>

Det fremgår også af BIOFOS' Høringssvar vedr. miljøvurdering af Lynetteholm

1. Placering af Renseanlæg Lynetten

Det fremgår af miljøkonsekvensrapportens afsnit 4.5, at ».. Biofos' renselanlæg er ved at være forældet, og skal enten ombygges eller flyttes til en anden lokalitet.«

Det er ikke korrekt, at Renseanlæg Lynetten er ved at være forældet, tværtimod.

Renseanlægget er fra 1980 og er indrettet efter datidens normer, og anlægget vedligeholdes, ombygges, udbygges og moderniseres løbende. Som det seneste er der med "BIOFOS Udbygningsplan 2025" vedtaget investeringer for omkring 1,3 mia. kr., som skal sikre den samlede håndtering af spildevand på BIOFOS' renselanlæg, hhv. Lynetten og Damhusåen frem til 2045. Udbygningsplanen er under implementering med henblik på at kunne opfylde miljøkrav efter 2027.

6. Tidsplansmæssige forhold

Som nævnt ser BIOFOS følgende udfordringer ved tidsplanen i rapportens tabel 4-1:

- Rydning af Lynetten i 2033 – beslutning om flytning af renselanlægget er ikke besluttet.
- Færdiganlæg af udløbsledninger inden 2025 – er behæftet med stor usikkerhed, da projektet rummer flere usikkerheder vedrørende løsning, økonomi og myndighedsbehandling.

Det er også BIOFOS' klare vurdering, at der ved en forlængelse af udløbsledningen fra Renseanlægget Lynette skal indhentes en ny udledningstilladelse, og at dette anlægsarbejde er VVM-pligtigt.

Hvis Folketinget *ikke* afventer den igangværende afklaring af den fremtidige placering af renselanlæg i hovedstadsområdet er der en betydelig risiko for meget store samfundsmæssige fejlinvesteringer, som de godt en million spildevandskunder i hovedstadsområdet skal betale.

Da lov om anlæg af Lynetteholm (L 220) primært er et nyttiggørelsesprojekt til overskudsjord over de næste måske 50 år, fra en i øvrigt faldende byggeaktivitet i hovedstadsområdet¹¹, bør vedtagelsen af L 220 kunne afvente den for projektet helt nødvendige igangværende afklaring af renselanlægget Lynettes fremtid. Et deponi til overskudsjord er ikke en 'brændende politisk platform', der sagligt kan retfærdiggøre hastelovgivning.

Selvfinansieringskravet i principaftale om anlæg af Lynetteholmen¹² omfatter ikke den nødvendige flytning af renselanlægget Lynetten. Da udgifterne for BIOFOS nemt kan overstige de potentielt og usikre tilbagediskonterede indtægter ved salg af byggeretter på Lynetteholmen (2035-2075), der i Ernst & Young's finansieringsanalyse anslås til 17,4 mia. kr. ved en rentenormalisering – men, og det er vigtigt, under den klare forudsætning af at renselanlægget Lynetten nedlægges inden 2035 og under forudsætning af at Refshaleøens Ejendomselskab A/S indbetaler et frivilligt finansieringsbidrag på mellem 1,7-2,2 mia. kr. til By & Havn/Lynetteholmen I/S. Hvilket de kun gør, hvis de får mulighed for at bygge og det gør de kun i meget begrænset opfang, hvis renselanlægget ikke flyttes.

11 BYGV11: Den samlede byggeaktivitet efter område
<https://www.statistikbanken.dk/BYGV11>

12 Principaftale om anlæg af Lynetteholmen
https://www.trm.dk/media/3568/bilag-til-aftale_principaftale-om-lynetteholmen.pdf

Da de to sidste centrale spørgsmål er helt uafklaret, bør Folketinget - som regeringen selv skrev i lovbemærkningerne til lov om anlæg af en Nordhavnstunnel¹³, vedtaget den 19. december 2019 - have mulighed for at ta' stilling til den økonomiske bæredygtighed af det *samlede* projekt:

4.1. Anlægsøkonomi

Dog forudsættes udgifterne til forberedelsen af videreførelsen til Østlig Ringvej finansieret af selskabet Lynetteholmen, idet forberedelsen netop vedrører ringvejen, jf. "Principaftale om anlæg af Lynetteholmen" af 5. oktober 2018.

Københavns Kommune har ikke finansieringsansvar og budgetrisiko ved forberedelsen til Østlig Ringvej. Forberedelsen til Østlig Ringvej kan ikke påbegyndes, før anlæg af Lynetteholmen er miljøgodkendt, og der foreligger en ny aftale om gennemførelse af projektet mellem parterne. Udgifter til Nordhavnstunnelens forberedelse til Østlig Ringvej – herunder projekteringen – sker først fra 2021, dvs. efter der forventeligt er taget stilling *til den økonomiske bæredygtighed af det samlede projekt*. Hvis selskabet Lynetteholmen, mod forventning, ikke realiseres, må projektet tilpasses, og alternativ finansiering anvises.

Da Lynetteholmen I/S ikke oprettes med lov om anlæg af Lynetteholm (L 220) modsat principaftalen af 5. oktober 2018 - det overvejes 'kun' jf. § 16 - betyder det alt andet lige, at Københavns Kommune hæfter for 95% af budgetrisiko igennem ejerskabet til By & Havn, modsat 50% jf. principaftale om anlæg af Lynetteholmen.

I regeringens Infrastrukturplan 2035¹⁴ reserveres der en låneramme på 12,7 mia. kr. til etablering af en vej- og metrobetjening af Lynetteholmen. Da By & Havn, eller et datterselskab til By & Havn - Lynetteholmen I/S - skal optage disse langfristede lån og da forudsætningen for om selvfinansieringskravet i principaftalen af 5. oktober 2018 er, at renseanlægget Lynetten flyttes, så der faktisk kan ske den byudvikling, der er forudsat i Ernst & Young's finansieringsanalyse, bør renseanlægget Lynettens fremtid som et minimum afklares, inden L 220 vedtages. Anlæggelsen af en havnetunnel er også helt afgørende for byudviklingspotentialer på op til 1.610.000 etagemeter på Refshaleøen efter 2031, etableringen af en eventuel vejforbindelse fra havnetunnelen hen over renseanlægget Lynettet til Refshaleøen, er næppe mulig – og slet ikke samfundsøkonomisk.

Det hele bider sådan set sig selv i halen – samtidig med at Københavns overborgmester Lars Weiss mener at regeringen fodrer København med sin egen hale¹⁵.

Så når Københavns kommune skriver i Kommuneplan 2019, vedtaget den 27. februar 2020, at:

Efterfølgende vil VVM-undersøgelser af Østlig Ringvej og metrobetjening kunne påbegyndes. Disse vil efterfølgende skulle vedtages ved anlægslov.

Samlet forventes dette at tage to tre år at gennemføre. Den overordnede infrastruktur (Østlig Ringvej og metroforbindelse) vurderes at kunne anlægges med åbning omkring 2035. (Kommuneplan 2019 side 67).

Så er vi mange der gerne vil vide om renseanlægget Lynetten skal nedlægges? For ellers hænger skatteyderne i København på en ganske betydelig budgetrisiko. Der kun bliver større, da

13 L 57: Lov om anlæg af en Nordhavnstunnel

https://www.ft.dk/samling/20191/lovforslag/L57/som_fremsat.htm

14 Danmark fremad – Infrastrukturplan 2035

https://fm.dk/media/18736/danmark_fremad_infrastrukturplan_2035_web.pdf

15 Københavns overborgmester: »Vi bliver fodret med vores egen hale«

<https://www.berlingske.dk/metropol/regeringens-transportudspil-faar-skarp-kritik-af-koebenhavn>

børnefamilier i stort tal fraflytter kommunen¹⁶ - hvilket heller ikke var en forudsætning, da man vedtog principaftale om anlæg af Lynetteholmen, men som måske nu er en langsigtet realitet?

Med mange hilsner

Per Henriksen
Samosvej 24
2300 København S
tel. 20 81 80 89